

SAMMANTRÄDESDATUM

2024-01-24

MED

Kyrkorådet

PROTOKOLLSBILAGA

2

Formalia

*Före, under och efter
sammanträdet*

Pär Åkerström

Presentation

Pär Åkerström

- Bakgrund
- Roll i Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation

Vad har du för mål för samlingen?

En minut självreflektion

- Notera – så delar vi i slutet av samlingen

Grundförutsättningar för alla gemensamma sammanhang

- **Mål** – vi vill nå ...
- **Agenda** – vi behöver ...
- **Roller** – Vad gör jag här
- **Spelregler** – Hur är och gör vi tillsammans ...

Program

- Om sammanhanget, Svenska kyrkan
- Om styrelsens olika roller, ordförande, sekreterare, ledamot.
- Om hjälpmedel för styrelsen, uppförandekod, arbetsordning
- Om kyrkorådets arbete och arbetssätt
- Om ärendehantering utvärdering och om våra dokument
- Frågor ...

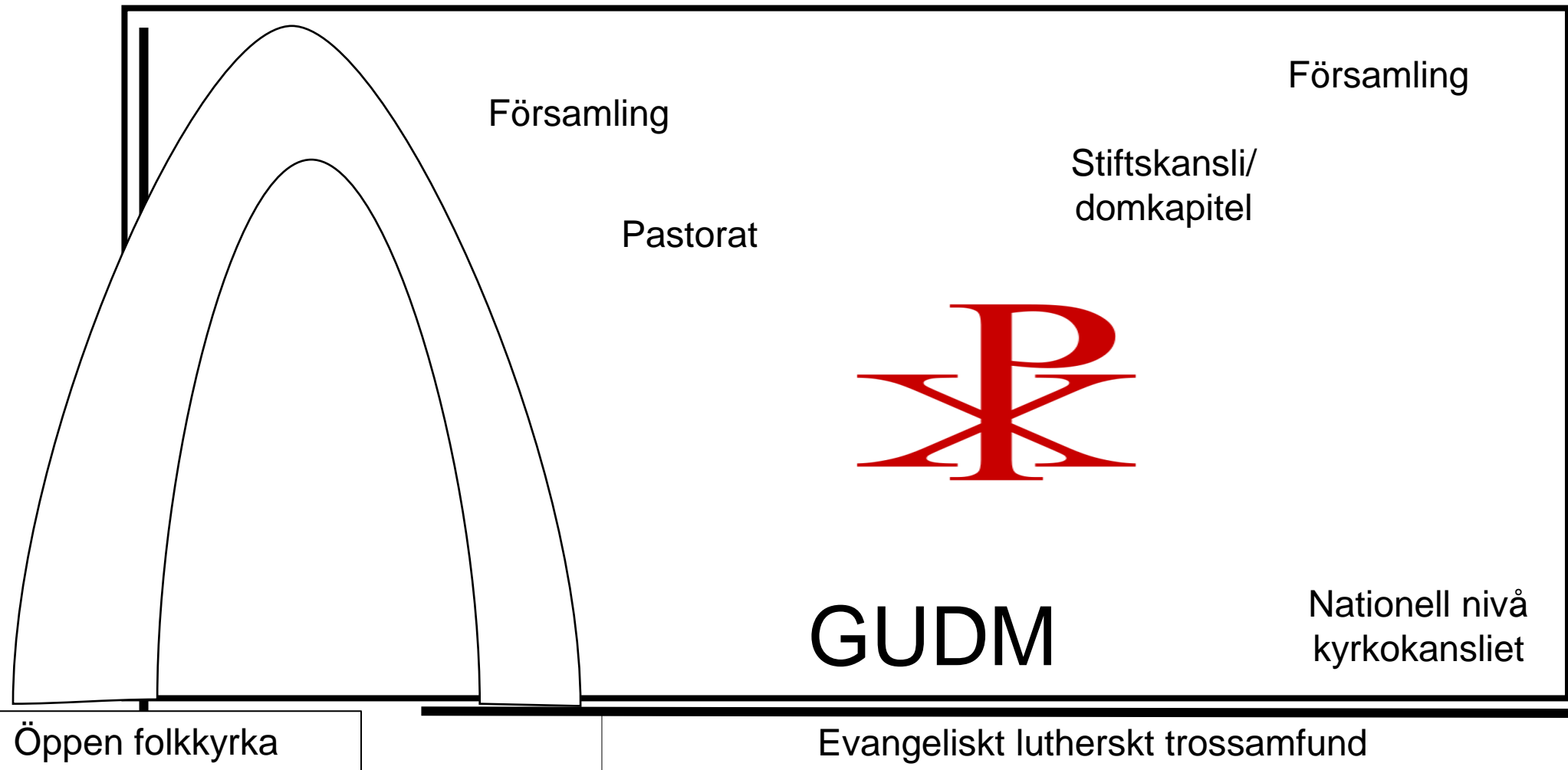
Formalia vid styrelsemöten

Före, under och efter mötet

Demokratisk ordning

Rikstäckande

Episkopal

Öppen folkkyrka

Evangeliskt lutherskt trossamfund

Kyrkorådets arbete och roll

- Församlingens styrelse
- Gemensamt uppdrag – delat ansvar (KO 2:7-9)
- Strategiska perspektivet
- Arbetsordning

Kyrkorådets uppgifter enligt kyrkoordningen

Sammanfattning/styrelsefokus

1. Ha **omsorg om församlingslivet**, (4 kap. 2 §)
2. **gemensamt med kyrkoherden ha ansvar för att församlingens grundläggande uppgift** blir utförd, (4 kap. 2 §)
3. uppmärksamt följa de **frågor som kan inverka på församlingens/pastoratets ekonomiska ställning**, (4 kap. 3 §)
4. **bereda ärenden** som ska **handläggas** av **kyrkofullmäktige**, (4 kap. 4 §)
5. **fastställa en arbetsordning** för sitt arbete, (4 kap. 3 §)
6. ha hand om den **ekonomiska förvaltningen** och **förvalta** församlingens och pastoratets **egendom**, (4 kap. 4 §)
7. **verkställa kyrkofullmäktiges beslut** om detta inte har uppdragits åt någon annan, (4 kap. 4 §)
8. fullgöra de **uppgifter i övrigt som anges i kyrkoordningen** och i bestämmelser beslutade med stöd av kyrkoordningen, (4 kap. 4 §)
9. **verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser** inför beslut.(4 kap. 4 §)

Vad innebär det att vara församlingens kyrkoråd – det vill säga dess styrelse?

”Vid tolkningen och tillämpningen av kyrkoordningens bestämmelser bör de principer gälla som är vedertagna för samhällets rättsordning i övrigt.”

Vad är då god sed och praxis i styrelsearbete och vad innebär det för kyrkorådet?

Viktiga komponenter som ingår i god sed och principer för praxis

Foto: Magnus Aronsson

- Kännedom om uppdraget – **Styrelsens uppdrag (VAD)**
- Förutsättningar är kända och tydliga – **Arbetsordning, Uppförandekod (HUR)**
- **Arbetsfördelning**
Beakta kompetenser och erfarenheter i styrelsen **(HUR)**
- **Strategiskt perspektiv/process (80)**
Identifiera de viktiga utmaningar och problem för verksamheten nu och de närmaste kommande år. **(VART)**
Beakta gränssnitt mot löpande verksamhet
- **Uppföljning (20) av verksamheten (VAD)**
- **Organisera** styrelsearbetet utifrån verksamhetens behov och **utvärdera** styrelsearbetet regelbundet **(HUR)**

Styrelsens olika roller

Ordföranden

- Mötesledare – hålla på spåret – lyssna – följer upp frågorna – tydliggöra förslag och ta till beslut (KO 3:31)
- Ansvar (KO 2:7-9) (protokollet KO 3:36-38)
- Dokumentation (relevanta handlingar) och närvarokontroll (KO 4:3)
- Skapa arbetssätt, rutiner och dialog (fungerande och förankrad arbetsordning) (KO 3:12, 3:31, 4:13)
- Prioriteringar

Ordföranden

- Innebär att fånga frågor tidigt och vara lyhörd
- Skapar fungerande gruppdynamik (orkesterledare)
- Leder med respekt för varandras tid (ledamöter i tid, dokument i tid, pålästa och frågor innan vid oklarheter etc) (KO 3:12)
- Säkerställer verksamheten i styrelsen och dess behov:
  - Arbetsordning (KO 4:3)
  - Årsplan
  - Ärendebalanslista
  - Församlingsinstruktion (KO 2:6)

Vidare bör kyrkorådsordförande

- Ha god kunskap om verksamheten och tillräckligt med tid för uppdraget
- Vara strategisk och ha förmåga att se helhetsperspektivet
- Ha förmågan att formulera kyrkorådets beslut
- Säkerställa att underlagen är av god kvalitet och levereras i tid
- Fungera som bollplank och stöd åt kyrkoherden
- Möta människor och media

Kyrkoherden

- Ledamot av kyrkorådet (KO 4 kap 6-7§§)
- Gemensamt med kyrkorådet ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd
- Leder all verksamhet (KO 2 kap. 9§)
- Ta ansvar för samordningen (t.ex. i dialog med ordföranden att avgöra vem som ska vara föredragande (KO 5 kap. 2§)

Sekreterare

- Formella skäl till roll som sekreterare:
  - Protokoll ska föras (3Kap. 36-38§§)
  - Beredningskrav inför beslut i kyrkofullmäktige
  - Närvaronotering
  - Offentlighet och sekretess
  - Tidsfrister
- Informella skäl
  - Hålla samman förberedelsearbetet, utarbeta och administrera mötesunderlag
  - Stödja ordföranden inför styrelsearbetet genom att notera frågor som ordföranden kan behöva vara uppmärksam på – hålla örat mot rälsen
  - Assistera ordföranden med information och spelregler om styrelsearbetet för nya ledamöter och
  - Upprätthålla en förteckning över ärenden som ska följas upp.

Ledamot (och ersättare)

- Ha omsorg om församlingslivet (KO kap. 4 §2)
- Hantera förväntningar - inre och yttre (mina och andras)
- Lojal med kyrkorådet
- Konstruktiv dialog – vid konflikt
- Eget bidrag – initiativ och integritet
- Eget ansvar, förberedelser, inläsning
- Återkoppling

Arbetsordning för kyrkoråd

- 4 kap. Kyrkoråd och församlingsråd
3§ - Ska fastställa en arbetsordning för sitt arbete

En arbetsordning preciserar kyrkorådets ansvar och uppgifter utifrån och i tillägg till vad som regleras i kyrkoordningen och övriga Svenska kyrkans bestämmelser.

Verktygsexempel - ärendebalans

Datum/ diarienummer.	Ärende	Kyrkoherden eller på dennes uppdrag	Kommentar	Status verkställighet/ återrapportering	Förväntat avslut
2023-02-12 /xxxx	Allmänna informationer omvärld		Informationsärende	Stående rapportering	
2023/xxxx	Information om aktuella personalärenden	Kyrkoherden	Informationsärende	Stående rapportering	
2023/xxxx	Månadsrapport ekonomi		Informationsärende	Pågår enl. plan	
2019/	Bestämmande av antal ledamöter och ersättare		Beslutsärende	Verkställt	Verkställt
2022-10-09/ xxxx	Uppdrag utredning sociala företag	Kyrkoherden	Uppdrag från KR 2022-10-09	Pågår m. avvikelse	2023-06-10
2019/xxxx	Val av GDPR - ombud	Kyrkoherden	Beslutsärende	Verkställt	
2019/xxxx	Val av arkivansvarig och arkivhandläggare	Kyrkoherden	Beslutsärende	Verkställt	
2019/xxxx	Rapport konfirmationsverksamheten	kyrkoherden	Informationsärende	Pågår enl. plan	Ny plan presenteras 2023-04-01
2019/ xxxx	Ekonomiskt stipendium för deltagande i sommarskola för församlingsmusiker		Beslutsärende - April	Pågår enl. plan	2023-04-01

Årsplan (exempel 2018)

En väl fungerande styrelse och beslutsprocess

Foto: Susanne Kronholm

- Säkerställer att förutsättningarna är kända och tydliga
- Identifiera pastoratets/församlingens utmaningar och problem nu och de närmaste kommande år (omvärldsanalys)
- Styrelsens agenda speglar de ärenden som behandlas
- Kompetenserna och erfarenheterna i styrelsen beaktas
- Styrelsearbetet utvärderas
- Beslutsunderlagen håller god kvalitet
- Ser till att det finns förutsättningar för att beslutet kan genomföras

God ordning enligt kyrkostyrelsen

En god ordning enligt kyrkostyrelsen skrivelse är att arbetsordningen innehåller:

- Styrelsens årsplanering (hur många sammanträden som ska hållas varje år och vilka frågor som ska behandlas på varje sammanträde)
- En beskrivning av vilka organ som styrelsen har inrättat och vilka uppgifter som delegerats till dem. Även krav på protokoll och annan formalia som gäller inrättade organ.
- Beskrivning av övrig delegation samt hur utnyttjad delegation ska anmälas till styrelsen.
- Vilken rapportering som ska ske från kyrkoherde och övriga tjänstemän.
- Vilka styrande dokument som styrelsen har upprättat och när de olika dokumenten ska uppdateras/beslutas.

Surra

Vilka är utmaningarna för att hålla ett strategiskt fokus i kyrkorådsarbetet?

Bidra med tre ord ..

Utvärdering av kyrkorådets arbete

Foto: Xavier von Erlach

- Bör genomföras regelbundet för att säkra kvaliteten på styrelsearbetet
- Bör omfatta såväl styrelsearbetet, formalia, utvärdering av sammanträdena, risk och kontroll som samarbete samt beslutsprocess och strategiskt arbete
- Kan ske genom extern part eller självutvärdering

Utvärdera styrelsens inre arbete

- Samtal om ambition och mål i ert arbete
- Reflektera tillsammans – vad var ni överens om
- Hur följer vi bäst upp våra formulerade mål?
- Vad gör vi med det som vi inte nådde ända fram med?
- Själereflektion

Uppförandekod

Nytt surrtillfälle ...

- Vad krävs för att arbetet i styrelsen ska upplevas vara meningsfullt, effektivt och stimulerande?
- Vad tänker du om uppförandekod? Vad är det? Vad ska det vara bra för? Och finns beteenden som gör det lättare för dig att ta ansvar?

Exempel uppförandekod

Etisk och moralisk

1. Ägna uppdraget den **tid** och **omsorg** och tillägna sig den **kunskap** om **kyrkoordningen och ändamål, verksamhet, organisation m.m.** som erfordras för uppdraget att **tillvarata Svenska kyrkans och församlingens/pastoratets intressen.**
2. **Arbeta för förverkligandet av Svenska kyrkans målsättningar** enligt kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB).
3. Tillägna sig kunskap om och agera inom ramen för de **lagar och förordningar** som styr Svenska kyrkans och församlingens/pastoratets verksamhet.
4. Verka för att **beslut** som **fattas av kyrkofullmäktige efterlevs** och **förverkligas.**
5. Tillägna sig kunskap om och **agera inom ramen för arbetsordning för församlingen/pastoratet och andra bestämmelser** om arbetsfördelningen mellan församlingens/pastoratets organ.
6. **Självständigt bedöma de ärenden** kyrkorådet har att behandla och **begära den information som är nödvändig** för att kyrkorådet ska kunna **fatta väl underbyggda beslut.**
7. Bara handlägga eller delta i beslut i en fråga där det **inte** kan föreligga **intressekonflikt/jäv** mellan församlingen/pastoratet och honom/henne.

Exempel uppförandekod

8. Endast företa åtgärd som **inte** är ägnad att ge en **otillbörlig fördel** åt någon, t.ex. församling/pastorat eller medlem till nackdel för någon annan församling/pastorat eller medlem.
9. **Bara följa en anvisning** av kyrkofullmäktige eller något annat av kyrkans organ, som **inte strider mot kyrkoordningen, lag eller förordning**.
10. **Endast fatta beslut i ett ärende** om såvitt möjligt **samtliga kyrkorådets ledamöter** har fått tillfälle att **delta i ärendets behandling** och **fått ett tillfredsställande underlag** för att avgöra ärendet.
11. Visa **lojalitet med de beslut som kyrkorådet fattat** oavsett om han/hon biträtt dem eller ej (förutsatt att de är inom ramen för kyrkoordningen, lag m.m.).
12. **Verka för att fattade beslut verkställs**.
13. Sträva efter att **kyrkorådets arbete bedrivs i god och konstruktiv anda** och så långt möjligt är verka för att beslut fattas i **samförstånd**.
14. **Företräda församlingen/pastoratet** eller tala i **församlingens/pastoratets ställe endast om sådan befogenhet** explicit delegerats till honom/henne.

Om våra dokument

(och om vad som händer däremellan)

1. Kallelsen

- Inför kallelse (KO 3:12)
- Utformning (enligt arbetsordningen)
- Innehåll – tid och plats dagordning (KO 4:13)
- Bilagor handlingar inför mötet och återkopplingar
- Ärenden/beslutspunkter (KO 4:15, 3:22)
- Tidsaspekter (sluttid?)

Om våra dokument

(och om vad som händer däremellan)

2. Protokoll

- Vad är ett protokoll? (offentlig/allmän (KO 53:3) och fysisk handling
- Speglas mötet? – beslut som har fattats och mötet i övrigt (KO 3:37,38)
- För vem är protokollet skrivet?
- Ge insyn och kontroll
- Ansvarig för dess innehåll (ordförande (KO 3:36), sekreterare, justerare)
- Rutiner vid justering (KO 3:39)
- Respekt för protokollet!
- Lättläst, begripligt och tillgängligt
- Tydliga rubriksättning med viss beskrivning

Om våra dokument

(och om vad som händer däremellan)

Protokollet

- Tydligt = beslutsprotokoll (ej diskussionsprotokoll)
- Läsas självständigt (utan bilagor)
- Anonymiserat (ibland med sekretess)
- Skrivet i imperfekt (preteritum/dåtid) för att undvika oklarheter och tolkningsproblem
- Tydliggöra vilka som var närvarande eller inte samt del i beslut eller reservation (särskild mening) och dess betydelse (KO 3:35)
- Behandlade ärenden (i likhet med aktuell dagordning) (KO 3:31)
- Omröstning och i så fall hur har rösterna fallit (KO 3:32-34)
- Delegation
- Verkställighet av fattade beslut (KO 57:8-18) (kungörelse KO 3:40)

Om våra dokument

(och om vad som händer däremellan)

- Reservation (3:35 KO)
- Majoritetsbeslut skall respekteras i en demokratisk organisation
- Om eget agerande – reservation; vad man vill med sin reservation och varför man vill detta
- Begära att föras till protokollet eller med notering att tillägg (särskilt yttrande) av avvikande åsikt kommer tillföras protokollet senare
- Om långdraget ärende kan samma fråga väckas vid fler tillfälle – då välja att fortsätta reservera sig eller avgå

Summering av vår stund

- Vad tar du med dig? – **en minut egen reflektion**
- Vad anser du dig behöva fördjupa dig mer i?
- Hur hoppas du dagens möte får för återverkning i ert styrelsearbete

- Vad vill du skicka med oss?

Tack för idag!

Frågor? Varmt välkommen att kontakta oss!

www.svenskakyrkan.se/arbetsgivare/kontakt

08-737 70 00 (vx), 08-737 72 00 (jour)

utbildning.arbetsgivare@svenskakyrkan.se

arbetsgivare@svenskakyrkan.se

Pär Åkerström: par.akerstrom@skao.se

Signatur: Monika Hallstensson
Monika Hallstensson (20 feb. 2024 10:53 GMT+1)

E-post: monika.hallstensson@svenskakyrkan.se